

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 1218/2022
13.07.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић, Драгане Бољевић, Марине Милановић и Зорице Булајић, чланова већа, у парници из радног односа тужилаца АА из ..., ББ из ..., ВВ из ... и ГГ из ..., чији је пуномоћник Милан Петровић адвокат из ..., против туженог ЈП „Електропривреда Србије“ Београд, Огранак РБ „Колубара“ Лазаревац, чији је пуномоћник Александар Будалић адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2469/21 од 25.11.2021. године, у седници већа одржаној дана 13.07.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2469/21 од 25.11.2021. године, става првог, трећег и четвртог изреке.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 2469/21 од 25.11.2021. године у првом, трећем и четвртном ставу изреке и пресуда Основног суда у Лазаревцу П1 488/20 од 26.04.2021. године у делу првог, другог, трећег и четвртог става изреке, тао што **СЕ ОДБИЈА** тужбени захтев којим су тужиоци тражили да се обавезе тужени на исплату накнаде штете због мање исплаћене зараде за период од априла до децембра 2012. године и од јануара 2014. године до јануара 2015. године, у новчаним износима наведеним у означеним ставовима изреке првостепене пресуде са припадајућом затезном каматом на сваки новчани износ, и да на те износе за тужиоце уплати доприносе за пензијско и инвалидско осигурање, као и да им надокнади трошкове поступка у износу од 357.730,00 динара.

ОБАВЕЗУЈУ СЕ тужиоци да надокнаде туженом трошкове поступка, и то тужилац АА у износу од 102.761,00 динар, тужилац ББ у износу од 103.930,00 динара, тужилца ВВ у износу од 103.171,00 динар и тужилац ГГ у износу од 99.050,00 динара у року од 15 дана од достављања преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Лазаревцу П1 488/20 од 26.04.2021. године ставом првим изреке, обавезан је тужени да на име накнаде штете због мање исплаћене зараде исплати тужиоцу АА новчане износе наведене у том ставу изреке са законском затезном каматом на сваки новчани износ почев од означених датума до исплате. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да на име накнаде штете због неисплаћене зараде исплати тужиоцу ББ новчане износе наведене у том ставу изреке са законском затезном каматом на сваки новчани износ почев од означених датума до исплате. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да на име накнаде штете због мање исплаћене зараде исплати тужиљи ВВ новчане износе наведене у том ставу изреке са законском затезном каматом на сваки новчани износ почев од означених датума до исплате. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да на име накнаде штете због мање исплаћене зараде исплати тужиоцу ГГ новчане износе наведене у том ставу изреке са законском затезном каматом на сваки новчани износ почев од означених датума до исплате, као и да на све наведене износе надлежном Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање уплати за тужиоце припадајуће доприносе по основу обавезног пензијско и инвалидско осигурање. Ставом петим изреке, обавезан је тужени да на име трошкова парничног поступка исплати тужиоцима износ од 474.950,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 2469/21 од 25.11.2021. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена пресуда Основног суда у Лазаревцу П1 488/20 од 26.04.2021. године у делу првог, другог, трећег и четвртог става изреке који се односи на потраживање накнаде штете због мање исплаћене зараде за период од априла 2012. године до децембра 2012. године и од јануара 2014. године до јануара 2015. године, као и за потраживање тужилаца за доприносе за обавезно пензијско и инвалидско осигурање за исти период. Ставом другим изреке, укинута је пресуда Основног суда у Лазаревцу П1 488/20 од 26.04.2021. године у делу првог, другог, трећег и четвртог става изреке којим је одлучено о накнади штете због мање исплаћене зараде за децембар 2013. године и обавезан тужени да исплати тужиоцима новчане износе наведене у том ставу изреке са законском затезном каматом на сваки новчани износ почев од означених датума до исплате, као и да за тужиоце на те износе надлежном Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање уплати доприносе за обавезно пензијско и инвалидско осигурање. Ставом трећим изреке, преиначено је решење о трошковима поступка садржано у петом ставу изреке пресуде Основног суда у Лазаревцу и обавезана тужена да накнади тужиоцима трошкове поступка у износу од 257.730,00 динара у року од 15 дана од дана пријема пресуде, док је за износ преко досуђеног до траженог захтев одбијен. Ставом четвртим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, става првог, трећег и четвртог изреке, тужени је због погрешне примене материјалног права благовремено изјавио ревизију предвиђену чланом 404. ЗПП (посебна ревизија).

По оцени Врховног суда, посебна ревизија туженог у овом спору је дозвољена ради уједначавања судске праксе, због чега је на основу члана 404. ЗПП одлучено као у првом ставу изреке.

Одлучујући о изјављеној ревизији у складу са чланом 408. ЗПП, Врховни суд је нашао да је ревизија туженог основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоци су били у радном односу у привредном друштву „Колубара метал“ ДОО Вреоци, које је 31.12.2013. године статусном променом припојено свом оснивачу, привредном друштву РБ „Колубара“ ДОО Лазаревац, које од 01.07.2015. године послује у оквиру туженог. Тужени је као послодавац следбеник на запослене из огранка „Колубара метал“ још годину дана, од 01.01.2014. до 01.02.2015. године, примењивао опште аке послодавца претходника (колективни уговор од 27.07.2012. године). Након статусне промене, тужени послодавац следбеник није утврђивао јединствену цену радног часа за све запослене, већ посебну цену за огранак „Колубара метал“ све док није донет Правилник о организацији и систематизацији радних места у означеном огранку којим су радна места и у том огранку вреднована истим коефицијентом за обрачун зарада као и у другим органцима који послују у саставу туженог, да би у фебруару 2015. године, ступањем на снагу Посебног колективног уговора за ЈП „Електропривреда Србије“ била јединствено утврђена цена рада за све запослене код туженог. У периоду од 01.01.2014. године до 01.02.2015. године вредност радног часа за запослене у огранку „Колубара метал“ утврђивана је за сваки месец, на основу споразума закључених између директора туженог послодавца следбеника и синдикалне организације „Колубара“, чији је члан синдикална организација „Колубара метал“, односно између директора туженог и синдикалне организације „Колубара метал“.

Тужиоци поднетим тужбама потражују накнаду штете, у висини разлике између зараде коју су у утуженом периоду у 2012. години остваривали као запослени у привредном друштву „Колубара метал“, а од 01.01.2014. године до 01.02.2015. године као запослени у огранку „Колубара метал“ и зарада запослених у другим органцима РБ „Колубара“.

Полазећи од тако утврђеног чињеничног стања и одредби чланова 32. и 33. Колективног уговора за привредно друштво „Колубара метал“ од 27.02.2012. године, првостепени суд је закључио да тужиоци имају право на накнаду штете због мање исплаћене зараде за утужене периоде. По становишту тог суда, вредност радног часа морала је свим запосленима бити утврђена у висини вредности радног часа за најједноставнији рад који се примењивао код оснивача РБ „Колубара“ у 2012. години, као години у којој је закључен колективни уговор који садржи исказ: „за текућу годину“, а у периоду од 01.01.2014. до 01.02.2015. године вредност радног часа тужилаца у нижем износу у односу на друге запослене имала је за последицу различиту основну зараду за исти рад или рад исте вредности. Због тога је, са позивом на одредбе чланова 104, 105, 106. и 107. Закона о раду, усвојио тужбене захтеве.

По налажењу другостепеног суда, нижестепени суд је правилно применио материјално право када је закључио да РБ „Колубара“, као послодавац следбеник, након статусне промене у складу са чланом 33. Колективног уговора за привредно

друштво „Колубара метал“ није имао овлашћење да споразумно уговара мању цену рада, а околност да је претходни послодавац пре статусне промене то чинио није извињавајућа, због које је послодавац следбеник могао да поступа на исти начин. По становишту тог суда, послодавац следбеник је у року из члана 150. Закона о раду имао могућност да измени опште акте и колективни уговор и да изједначи коефицијенте за радна места, и тако испуни законску обавезу да запосленима исплаћује једнаку зараду за исти рад, као што је то учинио након утуженог периода. Због тога је закључио да су запослени из припојеног привредног друштва стављени у неравноправан положај са другим запосленима и тако, супротно члановима 18, 19. и 20. Закона о раду, извршена њихова дискриминација по основу права на исплату пуне вредности радног часа одређеног за друге запослене.

Изложено прво становиште нижестепених судова, по оцени Врховног суда, није правилно.

Према одредби члана 150. Закона о раду, послодавац следбеник је дужан да примењује општи акт послодавца претходника најмање годину дана од дана промене послодавца, осим ако пре истека тог рока истекне време на који је закључен колективни уговор код послодавца претходника или код послодавца следбеника буде закључен нови колективни уговор. Одредбом члана 33. став 1. Колективног уговора привредног друштва „Колубара метал“ из 2012. године, предвиђено је да се вредност радног часа за текућу годину утврђује за сваки месец, у висини вредности радног часа за најједноставнији рад који се примењује код оснивача, привредног друштва РБ „Колубара“ доо, а евентуалну већу вредност уговорне стране могу споразумно накнадно утврдити. Према ставу 3. тог члана, ако се у току календарске године битно промене околности на основу којих је утврђена вредност радног часа за најједноставнији рад, уговорне стране ће га споразумно променити.

У конкретном случају, тужиоцима је у утуженом периоду 2012. године зарада исплаћивана на основу вредности радног часа која је мењана у складу са промењеним околностима, у смислу члана 33. став 3. Колективног уговора привредног друштва „Колубара метал“, на основу споразума закључених између представника синдиката и послодавца. Вештачењем је утврђено да је вредност радног часа, која је била основица за обрачун зарада тужиоцима, била мања од вредности радног часа запослених код оснивача, привредног друштва РБ „Колубара“ ДОО. Након извршене статусне промене припајања привредног друштва „Колубара метал“ свом оснивачу, послодавац следбеник је, сходно одредби члана 11. уговора о припајању, на запослене припојеног предузећа наставио да примењује његове опште акте још годину дана, у периоду од 01.01.2014. године до 05.02.2015. године, у складу са чланом 150. Закона о раду где вредност радног часа запослених у огранку „Колубара метал“ утврђује у складу са одредбом члана 33. став 3. Колективног уговора привредног друштва „Колубара метал“. Вредност радног часа за најједноставнији рад је утврђивана за сваки појединачни месец, на основу сагласних изјава представника запослених у синдикату и директора туженог послодавца следбеника, а тако закључене споразуме нико није оспоравао у одговарајућем поступку, па они зато производе правно дејство.

По налажењу Врховног суда, применом одредбе члана 33. став 3. Колективног уговора привредног друштва „Колубара метал“ из 2012. године могла је бити

утврђивана вредност радног часа запослених споразумно због промењених околности, како у утуженим периодима 2012. године док је привредно друштво „Колубара метал“ пословало као самостално привредно друштво, тако и након његовог припајања туженом у периоду од 01.01.2014. године до 05.02.2015. године. Из чињеничног стања произилази да је привредно друштво „Колубара метал“ пословало са великим губицима и да је у складу са тим околностима умањивана вредност радног часа запослених, на основу споразума за појединачне месеце закључених између представника синдиката и послодавца. Поред наведеног, у складу са чланом 150. Закона о раду тужени је као послодавац следбеник био дужан да најмање годину дана након припајања примењује колективни уговор послодавца претходника, што значи и одредбу члана 33. став 3. тог општег акта, осим ако пре истека тог рока код послодавца следбеника није закључен нови колективни уговор. Обавезна примена општег акта послодавца претходника од стране послодавца следбеника у периоду од најмање годину дана може довести до тога да запослени код послодавца претходника у том периоду остварују мању или већу зараду од запослених код послодавца следбеника. У овом случају до тога није дошло, зато што су запослени у огранку „Колубара метал“ на основу свог општег акта имали већи коефицијент за обрачун зарада од запослених у РБ „Колубара“ ДОО, па су код споразумно утврђену мању вредност радног часа њихове зараде у 2014. години фактички биле изједначене са зарадама запослених у осталим организационим јединицама туженог. Коефицијенти и вредност радног часа свих запослених код туженог, који обављају исте послове, нормативно су изједначени у јануару 2015. године, изменама Одлука о коефицијентима, односно у фебруару исте године ступањем на снагу Посебног колективног уговора ЈП „Електропривреда Србије“.

Неприхватљиво је становиште из побијане пресуде да су за послени из припојеног друштва стављени у неравноправан положај у односу на друге запослене код туженог и да је тиме, супротно правилима из чланова 18. 19. и 20. Закона о раду, извршена њихова дискриминација по основу права на исплату зараде. За постојање дискриминације, у смислу наведених одредаба Закона о раду неопходно је да се запослени стави у неповољнији положај у односу на друга запослена лица у истој или сличној ситуацији, с обзиром на неко лично својство. Тужиоци и други запослени у припојеном привредном друштву нису били стављени у неповољнији положај у погледу права на зараду у току 2014. године, нити се запослење у огранку „Колубара метал“ може сматрати личним својством.

Имајући изложено у виду, нижестепени судови су погрешно применили материјално право када су тужиоцима утврдили право нанакнаду штете због мање исплаћене зараде за утужени период у 2012. години, и од јануара 2014. године до јануара 2015. године, због чега је на основу члана 416. став 1. ЗПП одлучено као у другом ставу изреке.

Одлука о трошковима поступка, садржана у трећем ставу изреке, донета је на основу члана 165. став 2. у вези са члановима 153. став 1. и 154. ЗПП. Тужиоци су формални супарничари (парнице по њиховим тужбама су спојене ради истовременог расправљања и заједничког одлучивања) и зато су дужни да на једнаке делове, у износу од по 4.500,00 динара, надокнаде туженом трошкове за састав ревизије у износу од 18.000,00 динара, одређеног применом Адвокатске тарифе. Поред тог износа, сваки од

тужилаца је, сагласно члану 22. став 2. Закона о судским таксама и Тарифним бројевима 1, став 3, 4. и 5. и 2. став 10. и 11. Таксене тарифе, дужан платити тужиоцу судске таксе за: одговоре на тужбе - тужилац АА у износу од 2.320,00 динара, тужилац ББ у износу од 2.280,00 динара, тужилца ВВ у износу од 2.120,00 динара и тужилац ГГ у износу од 2.120,00 динара; жалбу и другостепену пресуду - тужилац АА у износу од по 13.063,00 динара, тужилац ББ у износу од по 13.870,00 динара, тужилца ВВ у износу од по 13.793,00 динара и тужилац ГГ у износу од по 13.205,00 динара; ревизију - тужилац АА у износу од 26.126,00 динара, тужилац ББ у износу од 27.470,00 динара, тужилца ВВ у износу од 27.586,00 динара и тужилац ГГ у износу од 26.410,00 динара; одлуку по ревизији - тужилац АА у износу од 39.189,00 динара, тужилац ББ у износу од 41.670,00 динара, тужилца ВВ у износу од 41.379,00 динара и тужилац ГГ у износу од 39.615,00 динара.

Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић, с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић